

Povijest - izborna nastava u 2. razredu

PO MJERI ČOVJEKA KROZ STOLJEĆA

Ponudena su četiri sadržaja iz različitih životnih područja. Prvi sadržajni par su grad i obrti (pretežito javni sadržaji), a drugi sadržajni par su obitelj i hrana (pretežito privatni sadržaji).

Svaki je sadržaj obrađen i u općepovijesnom pregledu i u pregledu prilagođeno zasebnima hrvatskim prilikama. Pregled uvijek opsiže 10 nastavnih tema, za koje se obuhvaća 10 sati obrade i 10 nastavnih cjelina u udžbeniku.

Nudit će se, dakle, ukupno 8 nastavnih cjelina sa 80 nastavnih tema i s isto toliko opremljenih tekstualnih cjelina u udžbeniku.

Od toga valja obraditi polovicu. Za općepovijesnu cjelinu o gradu, zajedno s usporednom nacionalnom cjelinom, predviđa se 20 sati obrade. Tako je i s ostala tri sadržaja. To znači da u jednom polugodištu valja obraditi jedan sadržaj.

Profesor i učenici obvezni su izabrati jedan sadržaj iz prvoga para i jedan sadržaj iz drugoga para. Kad je sadržaj izabran, mora se obraditi i na području opće i na području nacionalne povijesti. Općepovijesni prikaz mora prethoditi nacionalnome.

Profesoru i učenicima slobodno je odlučiti hoće li teme iz opće i nacionalne povijesti obradivati u kronološkoj usporednosti ili će najprije proraditi sav općepovijesni, a zatim čitav nacionalni pregled.

Odluče li se za kronološku usporednost, mogu također odmah izabrati sadržaje za oba polugodišta i proradivati sinkronijski teme svih četiriju nastavnih cjelina, za koje su se odlučili, pojačavajući tako količinu podataka o razdoblju. Razumije se da će profesor u tom slučaju izvedbenim planom morati predvidjeti to da u prvom polugodištu obradi po prilici polovicu nastavnih tema iz oba izabrana sadržaja, odnosno iz svih četiriju odabranih nastavnih cjelina.

Odluče li se profesor i učenici za dijakronijski općepovijesni i nacionalni pregled, obvezatno je u istom polugodištu obraditi oba pregleda istoga sadržaja. Ne preporučujemo raditi u jednom polugodištu samo na općepovijesnim pregledima, a u drugome samo na nacionalnima. Pregledi su, naime, izrađeni komplementarno jedni drugima.

Ocijeni li da za to ima mogućnosti, profesor može zajedno s učenicima izabrati sadržaj koji nije zadan programom - ili iz opće ili iz nacionalne povijesti te ga obraditi analogno zadanim sadržajima u opsegu od 10 sati. Upozoravamo da će za takvu obradu vjerojatno biti privlačne teme iz Afrike, Amerike i Azije na svjetskom planu, a iz hrvatskoga povijesnog okruženja na nacionalnom planu. Bude li program prihvaćen i upućen na provedbu, trebat će s vremenom pripremiti i dodatne didaktičke materijale s tim sadržajima.

AI1 GRAD

AI1a Grad - savršena naseobina (općepovijesni pregled)

1. sat: Što je grad? Zameci gradova u prapovijesti,
2. sat: Prvi pravi gradovi na starom Istoku,
3. sat: Grad u grčkom svijetu,
4. sat: Helenistički velegradovi. Etrušćanski gradovi i Rim, grad koji vlada svijetom,
5. sat: Srednjovjekovni grad,
6. sat: Komune i savezi gradova,
7. sat: Renesansni grad,
8. sat: Grad predindustrijskoga doba,
9. sat: Industrijski grad,
10. sat: Problemi današnjih gradova i grad budućnosti.

AI1b Grad na hrvatskom tlu

1. sat: Domaći počeci,
2. sat: Grčki doprinos,
3. sat: Pola tisućljeća rimskoga grada na hrvatskom tlu,
4. sat: Grad ranoga srednjeg vijeka,
5. sat: Dalmatinske komune,
6. sat: Panonski gradovi,
7. sat: Gradovi-garnizoni u Vojnoj krajini,
8. sat: Barokni gradovi,
9. sat: Gradski život XIX. stoljeća,
10. sat: Suvremeni grad.

AI2 OBRTI

AI2a Obrt i industrija (općepovijesni pregled)

1. sat: Počeci obrtničke proizvodnje,
2. sat: Obrtnici staroga Istoka,
3. sat: Grčki obrt,
4. sat: Rimski obrt,
5. sat: Proizvodnja za cara - svila od Kine do Italije,
6. sat: Srednjovjekovni obrtnici,,
7. sat: Manufakture - korak od obrta k industriji,
8. sat: Industrijske revolucije,
9. sat: Industrija i ekologija,
10. sat: Industrija i obrti budućnosti.

AI2b Obrti i industrija na hrvatskom tlu

1. sat: Prapovijesni majstori,
2. sat: Antički obrti u hrvatskim zemljama,
3. sat: Obrt u prvim stoljećima po doseljenju,
4. sat: Obrtnici - upravljači gradova,
5. sat: Obrtnici - umjetnici (od majstora Radovana do ...),
6. sat: Cehovske udruge,
7. sat: Prve hrvatske manufakture,
8. sat: Borba obrtnika protiv industrije,
9. sat: Industrijalizacija Hrvatske,
10. sat: Industrija u samostalnoj Hrvatskoj.

AIII OBITELJ

AIIIa U krugu obitelji (Općepovijesni pregled)

1. sat: Obitelj - porodica - svojta,
2. sat: Grčka obitelj,
3. sat: Familija,
4. sat: Vladarske obitelji,
5. sat: Plemičke obitelji,
6. sat: Gradske obitelji,
7. sat: Seljačke obitelji,
8. sat: Promjene u obitelji u ranom novom vijeku,
9. sat: Gradanska i radnička obitelj,
10. sat: Suvremena obitelj.

AIIIb Povijest obitelji na hrvatskom tlu

1. sat: Obitelji prastanovnika,
2. sat: Domaća obitelj u dodiru s grčkom i rimskom,
3. sat: Familija u nas,
4. sat: Obitelj u dalmatinskoj srednjovjekovnoj komuni,
5. sat: Obitelji srednjovjekovnih robova i posluge,
6. sat: Seljačke obitelji,
7. sat: Kućne zadruge,
8. sat: Utjecaj industrijalizacije na obiteljske, ustroje u Hrvatskoj,
9. sat: Hrvatske obitelji i iseljavanje,
10. sat: Problemi obitelji u svremenoj Hrvatskoj.

AII2 HRANA

AII2a Čovječanstvo za stolom (općepovijesni pregled)

1. sat: Hrana od skupljanja do kuhanja (Prapovijest),
2. sat: Jela iz plodnih riječnih nizina (Stari Istok),
3. sat: Simpozij protiv sisitje (Grčka),

4. sat: Između orgija i gladi (Rim),
5. sat: Dvorski ukus srednjega vijeka,
6. sat: Humanizam i renesansa za stolom,
7. sat: Europski sirotinjski stol prije i poslije otkrića Amerike,
8. sat: Barok na polju i u kuhinji (XVII. i XVIII. st.),
9. sat: Jelovnik građanina i jelovnik radnika (XIX. st.),
10. sat: Hrana u trećem svijetu i hrana u blokovima; Čovječanstvo između umiranja od gladi i znanosti o zdravoj prehrani (XX. st.).

AII2b Povijest hrane na hrvatskom tlu

1. sat: Jelovnik prapovijesnih žitelja,
2. sat: Blagovanje na grčki, na rimski i na domaći način,
3. sat: Prehrambena proizvodnja provincija Dalmacije i Panonije,
4. sat: Med i mlijeko,
5. sat: Jelovnik dalmatinskoga i slavonskoga grada,
6. sat: Aristokratski stol,
7. sat: Hrvatski podanici Njezina Apostolskog Veličanstva pri jelu,
8. sat: Hrvatska se budi - i hrani,
9. sat: Uz paprikaš i Sachertortu,
10. sat: Proizvodnja i potrošnja hrane u modernoj Hrvatskoj (XX. st.).